

ת"פ 15441/01/11 - מדינת ישראל נגד חאלד בן סלימאן אבו אקוידר, עאונה בן סלמאן אבו ענזה, מחמוד בן נימר אבו ענזה

בית משפט השלום בבאר שבע

י"ט אלול תשע"ו
22 ספטמבר 2016

ת"פ 15441-01-11 מדינת ישראל נ' אבו אקוידר ואח'

ת"פ 31870-02-11 מדינת ישראל נ' אבו אקוידר ואח'

תיק חיצוני: 03440001092011

לפני המאשימה
כב' השופט רון סולקין

מדינת ישראל - באמצעות תביעות נגב ע"י ב"כ עו"ד מזור
טפירו

נגד
הנאשמים

1. חאלד בן סלימאן אבו אקוידר ע"י ב"כ עו"ד יוסי הכהן
2. עאונה בן סלמאן אבו ענזה ע"י ב"כ עו"ד יונס אלגרינאוי
3. מחמוד בן נימר אבו ענזה (עציר) ע"י ב"כ עו"ד שי ברגר

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות הדין

הנאשמים שלפני נותנים את הדין, חלקם במסגרת צירוף תיקים, בגין עבירות כדלקמן:

נאשם 1 - בגין קשירת קשר לפשע, בניגוד לסעיף 499(1) לחוק העונשין, תשל"ז 1977

(שמונה עבירות); גניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב' לאותו חוק (חמש עבירות); נסיון לגניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב' ביחד עם סעיף 25 לאותו חוק (שלוש עבירות); חבלה במזיד ברכב, בניגוד לסעיף 413ה' לאותו חוק (שתי עבירות); הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו בניגוד לסעיף 275 לאותו חוק (עבירה אחת); הפרת הוראה חוקית, בניגוד לסעיף 287(א) לאותו חוק (עביר אחת).

נאשם 2 - בגין קשירת קשר לפשע, בניגוד לסעיף 499(1) לחוק העונשין, תשל"ז 1977

(שמונה עבירות); גניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב' לאותו חוק (שתי עבירות); פריצה לרכב, בניגוד לסעיף 413 ו' לאותו חוק (שש עבירות); חבלה במזיד ברכב, בניגוד לסעיף 413ה' לאותו חוק (עבירה אחת); הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו בניגוד לסעיף 275 לאותו חוק (עבירה אחת); הפרת הוראה חוקית, בניגוד לסעיף 287(א) לאותו חוק (עבירה אחת).

נאשם 3 - סיוע לגניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב' לחוק העונשין, תשל"ז 1977, ביחד עם סעיף 31 לאותו חוק (שמונה עבירות).

בהתאם לעובדות כתבי האישום המתוקנים (בפרשה זו הוגש, בנוגע לכל אחד מהנאשמים, כתב אישום מתוקן ספציפי), היו שלושת הנאשמים מעורבים בשמונה מעשי התפרצות וגניבה של כלי רכב, בתחומי העיר באר-שבע, אשר בוצעו במהלך חודש דצמבר 2010 עד תחילת ינואר 2011. בנוסף, צירפו הנאשמים 1 - 2 התיק השני שבכותרת, במסגרתו הודה כל אחד מהם בעבירה של הפרת הוראה חוקית, בכך שנתפסו מפירים תנאי השחרור שהושתו עליהם עת שוחררו בערובה בפרשה זו.

בכתב האישום המקורי יוחסו לכל הנאשמים, בין היתר, שמונה מקרים של קשירת קשר לפשע וגניבה, או נסיון גניבה של כלי הרכב. בחלק מהאישומים, יוחסו גם עבירות נוספות, של חבלה במזיד ברכב וכן הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, וזאת לנוכח פגיעה שנגרמה לכלי הרכב בעת הגניבה או נסיון הגניבה, וכן נסיון של הנאשמים 1 - 2 לחמוק משוטרים, עת נתפסו בסיוע מסע העבירות המתואר בכתב האישום.

לאחר הגשת כתבי האישום המתוקנים בנוגע לכל אחד מהנאשמים, יוחסה עבירת קשירת הקשר והתכנון המוקדם לנאשמים 1 - 2, כאשר לנאשם 3, על אף שנלווה לביצוע העבירות והורשע בסיוע להם - לא יוחסה עבירה זו; לנאשם 1 יוחסו חמש עבירות של גניבת רכב ושלוש עבירות של נסיון לגניבת רכב; לנאשם 2, אשר פעל עמו, יוחסו רק שתי עבירות של גניבת רכב ושש עבירות של פריצה לרכב; לנאשם 3, כאמור, יוחסו שמונה עבירות של סיוע לגניבת רכב, כאשר, כפי שפורט לעיל, אין אף אחד מהנאשמים אשר יוחסו לו שמונה מקרים של גניבת רכב ממש. בנוסף, יוחסו שתי עבירות של היזק במזיד לרכב לנאשם 1 ורק אחת כזו לנאשם 2. לנאשם 3 - לא יוחסה כלל עבירה מסוג זה. עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו יוחסה לנאשמים 1 - 2 בלבד, וכך גם עבירה של הפרת הוראה חוקית, בכתב האישום המצורף.

התביעה ערכה הסדרי טיעון עם כל אחד מהנאשמים, במסגרתם - תוקן כתב האישום וצורף התיק הנוסף (בנוגע לנאשמים 1 - 2 בלבד). במסגרת הסדרי הטיעון, הופנו הנאשמים, או חלקם, לגורמי הערכה - שירות המבחן והממונה על עבודות השירות בשב"ס. עם זאת, הדגישו הצדדים, בנוגע לכל אחד מההסדרים שנערכו, כי אין בחובם הסכמה כלשהי לענין העונש, או התחייבות לקבל המלצתו של מי מגורמי ההערכה, וכל צד יהיה רשאי לטעון כראות עיניו.

יצוין, כי תיק זה נשמע, בעבר, לפני שני מותבים שונים, הדיונים נדחו, מעת לעת, מסיבות שונות, ובית היתר, המשך הסתבכויותיהם של חלק מהנאשמים, אשר נעצרו בתיקים נוספים, והדבר השליך גם על מידת שיתוף הפעולה שלהם עם גורמי ההערכה. התיק הועבר לשמיעה לפני מותב זה בשנת המשפט האחרונה.

לאחר שנתבקשה, מספר פעמים, דחית שמיעת פרשת העונש מסיבות שונות, הקשורות, בין היתר, להיערכות הצדדים לדיון; לחפצם לנסות ולהגיע לעמדה ענשית מוסכמת עם התביעה - הורה בית המשפט לצדדים, לטעון לעונש. התביעה; וכן סיגוריהם של הנאשמים 2 - 3 - הגישו טענותיהם לעונש בכתב; בענינו של הנאשם 3 - נשמעו הטענות על פה.

מטעם התביעה הוגש רישומו הפלילי של הנאשם 1 (ת/א1), ממנו עולה, כי לחובתו הרשעה בעבירת אלימות. היות שהוברר, במהלך שמיעת פרשת העונש, כי הנאשם 1 הורשע, לאחרונה, פעם נוספת בפלילים, אך הדבר טרם עודכן ברישומו הפלילי - הגישה התביעה כתב האישום והכרעת הדין שניתנה בתאריך 20/03/16, מהם עולה, כי הנאשם הורשע, לאחרונה, בעבירות של תקיפת שוטרים והעלבת עובד ציבור. עוד הוגש, מטעם התביעה, רישומו התעבורתי של הנאשם 1 (ת/ב1), ממנו עולה, כי בהיותו נוהג ברשיון משנת 2009, הספיק לצבור שש עשרה הרשעות תעבורתיות, בין היתר, במספר עבירות שענינן נהיגה ללא רשיון; נהיגה ברכב שנתנה לגביו הודעת אי שימוש (הורדה מהכביש); מספר עבירות של נהיגה ברכב לא תקין; נהיגה בקלות ראש; סטיה מנתיב הנסיעה; גרימת נזק; מספר עבירות של נהיגה באור אדום, ועוד.

עוד הוגש, מטעם התביעה, רישומו התעבורתי של הנאשם 2 (ת/2), אשר בהיותו נוהג ברשיון משנת 2009, הספיק לצבור עשר הרשעות תעבורתיות, בין היתר, במספר עבירות של נהיגה בניגוד לכיוון התנועה; מספר עבירות של נהיגה ברכב שאינו תקין, ועוד.

התביעה הגישה גם רישומו הפלילי של הנאשם 3 (ת/א3), אשר צבר לחובתו ארבע הרשעות, חלקן תוך צירוף מספר תיקי חקירה, בעבירות שונות, בין היתר: הסעה שלא כדין; עבירות כנגד אנשי מרות; עבירות כנגד הרכוש, לרבות נסיון התפרצות לבנין; הפרת הוראה חוקית. עוד הוגש, בענינו של נאשם זה, המרשם התעבורתי (ת/ב3), ממנו עולה, כי הנאשם, אשר נוהג ברשיון משנת 2009, הספיק לצבור אחד עשר הרשעות תעבורתיות, בין היתר, בגין עבירות של נהיגה בזמן פסילה; סטיה מנתיב הנסיעה; אי ציות לתמרור "עצור"; נהיגה ללא רשיון רכב, ועוד.

מטעם ההגנה הוגשו, בענינו של הנאשם 1, שני מכתבי המלצה ללא תאריך (נ/א' - ב'). על פי האמור במכתבים, עובד הנאשם, מזה כשש שנים, בעסק בתחום הדגים בשוק, והוא עובד נאמן וטוב. עוד הוגשו אישור מל"ל (נ/2), ממנו עולה, כי לנאשם חוב למל"ל, בגין פרמיית ביטוח לאומי אשר נצברה בין השנים 2008 - 2015, כאשר לכל אורך תקופה זו רשום הנאשם, בהתאם לאמור במכתבים שהוגשו, כמי שאינו עובד. עוד הוגשה תעודת נישואין (נ/3), ממנה עולה, כי בשנת 2012 נישא הנאשם לבחירת ליבו. עוד הוגש מכתב שחרור מחדר מיון (נ/4), ממנו עולה, כי הנאשם הגיע לבית החולים, בתחילת שנת 2014, בגין פציעת ירי על רקע מעורבות בקטטה. לא נמצאו נזקים מיוחדים שנגרמו, וההמלצה היתה על המשך מעקב רפואי בלבד. כן הוגש אישור רפואי בענינה של רעית הנאשם (נ/5), כבת 19 שנים, אשר למרבה הצער, הפילה עובר באחד מהריונותיה (בזמן שמיעת פרשת העונש, היתה הרה פעם נוספת).

כן השמיעה ההגנה, כעדה לענין העונש בענינו של הנאשם 1, את רעיתו, כבת 22 שנה היום, אינה עובדת, אם לשניים וכעת הרה ונושאת את הילד השלישי. הילדה סיפרה, כי בעלה - הנאשם 1 - אב טוב לילדיו; עובד משעה 07:00 - 21:00 במכירת דגים; עוזר לה עם הילדים. העדה מצויה היתה בחודש השמיני להריונה ובקשה להימנע מלשלוח את בעלה למאסר, היות שיקשה עליה לטפל בילדים לבדה. בעת מתן גזר הדין, מסתמא תמה תקופת ההריון.

מטעם הנאשם 2, צורף לטיעונים לעונש מטעמו, כראיה לענין העונש, תצהיר אבי הנאשם, המפרט את נסיבותיו האישיות, בן למשפחה ובה שלושה עשר ילדים. לדברי האב, הנו בעל עסק בתחום מחזור המתכות, וחרף העובדה, כי המשפחה מתגוררת בסביבה קשה, דואג לפרנס את ילדיו בכבוד וכן מעודד אותם להשתלב במסגרות לימודיות. לדברי האב, אמו של הנאשם נפטרה כשהיה בן 4 שנים, והוא גודל על ידי אחיותיו. לפני שהנאשם הסתבך בעבירות, הפסיק לעבוד בעסק עם האב וברח מהבית. לטענת האב, אז הסתבך עם חברה שולית. לאחר שהשתחרר ממעצר והתאפשר לו לצאת לעבודה, השתלב מחדש בעסק של האב; התחתן והוא כעת, לדבריו, "בוגר ואחראי". הנאשם אב לשני ילדים. הנאשם השתלב בפרויקט "האוהל החם" מטעם משרד הרווחה להקניית מיומנויות תעסוקה וכישורי חיים. כיום גם מתנדב במסגרות שונות. לדברי האב, הנאשם ערך חשבון נפש והוא כיום מרוחק מהעולם העבריני.

מטעם הנאשם 3, לא הוגשו ראיות לענין העונש.

הערכות שירות המבחן למבוגרים

בענינו של הנאשם 1 הוגשו מספר תסקירים, המפרטים את נסיבותיו האישיות, צעיר, כבן 26 בעת עריכת התסקיר האחרון, נשוי ואב לשניים.

הנאשם 1 מסר שתי גרסאות שונות בנוגע לסיבה בגינה הסתבך בעבירות: האחת - כי בתקופה בה נעברו העבירות עזב את העבודה, שהה בבית ללא מעש, צבר חובות ונדרש לגנוב המכוניות ולמכור אותן לפירוק חלקים על מנת להשיג כסף. בשיחה נוספת, שינה טעמו וטען, כי לא היה זקוק לכסף, אלא עבר העבירות כ"משובת נעורים" ובזמן עשיתן חש "הנאה".

בנוגע לאישום בתיק הצירוף - מסר, כי יצא את מעצר הבית לענין מוצדק - תיקון מכשיר הטלפון הניד שלו, ולא לטיול סתמי.

הנאשם 1 אף בחר להכחיש, אל מול שירות המבחן, האחריות לתיק האחרון שנפתח כלפיו, בגין תקיפת שוטר והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו (כאמור בפרק הראיות לעונש, לאחרונה הוכרע דינו באותו התיק והוא הורשע בעבירות, על פי הודאתו).

שיתוף הפעולה של נאשם זה עם שירות המבחן ידע עליות ומורדות. בשלב מסוים, ניתק הקשר עם שירות המבחן. לאחר מכן, חידש הקשר והתיצב בסדנא טיפולית, אך שם נמסר, כי התקשה לשתף בתכנים, על אף שהיה קשוב לאחרים וכיבד את הנוכחים.

שירות המבחן התרשם מהנאשם 1, כבעל אישיות אימפולסיבית; יכולת דלה לביטוי עצמי; חיו עד כה אופינו בהיעדר יציבות ובקושי להתמיד במסגרות; בשל חוסר בשלותו הרגשית, הוא אינו מגלה הבנה מעמיקה בנוגע לנסיבות ולדפוסים

שהובילו להסתבכויותיו; נוטה לפריצת גבולות.

לדבריו, לאחרונה עובד בתחום הדגים (כאמור בפרק הראיות לעונש, הוגש מסמך, ממנו עולה, כי הצהיר כלפי המל"ל, שאינו עובד כלל).

לנוכח הסברה, כי מקום עבודתו, לכאורה, של הנאשם, חשוב לצורך עזרה ופרנסה למשפחתו, המליץ שירות המבחן להסתפק בעונש חינוכי בדמות צו של"צ. לנוכח הערכת שירות המבחן, כי יקשה על הנאשם 1 להשתלב בהליך טיפולי - לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית.

בענינו של הנאשם 2 הוגשו תסקירים המפרטים את נסיבותיו האישיות, כבן 25, נשוי ואב לשניים.

הנאשם 2 מסר לשירות המבחן, כי אינו מוכן לעבוד בכל עבודה, אלא אם תניב לו שכר שיספק אותו. הנאשם 2 אינו בעל יציבות תעסוקתית ואף אינו נוטל אחריות על מעשיו.

תחילה, הביע הנאשם 2 אמביוולנטיות בנוגע להשתלבותו בהליך טיפולי, אך בהמשך, נאות להשתלב בהליך.

לנוכח שיתוף הפעולה של הנאשם 2 בהליך טיפולי, המליץ שירות המבחן להשית עליו עונש חינוכי, בדמות צו של"צ, ביחד עם צו מבחן, במסגרתו ימשיך את ההליך הטיפולי. זאת, בתוספת עונש מאסר צופה פני עתיד.

בענינו של הנאשם 3 - הוגשו תסקירים, המפרטים את נסיבותיו האישיות, כבן 25, רווק, בן למשפחה פוליגמית מרובת ילדים, אינו עובד.

לדבריו, בעבר עבד בתחום החשמלאות וכן ב"הסעת שוהים בלתי חוקיים". בשל כך, אף נשפט למאסר בן 15 חדשים.

לאחר שזכה לשחרור מוקדם ממאסרו, שולב בתעסוקה במפעל ליצור אלומיניום, אך עזב המקום היות ש"לא אהב את העבודה". עוד נתנה לו האפשרות להשתלב בהכשרה מקצועית למקצוע טכנאי טלפונים, אך נמנע מלהשתלב בה, לטענתו בשל מצבו הכלכלי.

לדבריו, צורף לחבורה בשל כך שהחזיק ברשיון נהיגה תקף, מה שאפשר לו להסיע את חבריו ליעד, וזאת בשל כך שהיה במצב כלכלי ירוד ולא הצליח למצוא עבודה מסודרת. הנאשם ראה בעבירות בבחינת דרך מהירה וקלה להרוויח כסף.

במסגרת שחרורו המוקדם ממאסר, השתלב הנאשם 3 בהליך טיפולי, לדבריו נתרם ממנו.

גם במסגרת שירות המבחן, הופנה הנאשם 3 להליכים טיפוליים. שיתוף הפעולה עמו ידע עליות ומורדות, כאשר בתחילה נמנע מלהגיע לסדנא הטיפולית.

שירות המבחן התרשם מהנאשם 3, כי במצבי לחץ נוטה להגמיש גבולותיו הפנימיים ולפרוץ גבולות על מנת להשיג מטרותיו. כן התרשם מעמדות מפחיתות אחריות ביחס למעורבותו בעבירה. עם זאת, התרשם מנטילת אחריות ומהיותו בתהליך של הפקת לקחים.

במהלך תקופת הקשר עם שירות המבחן, נעצר הנאשם 3 עד תום ההליכים במסגרת תיק נוסף, ונדון למאסר. בשל כך, הופסקו ההליכים הטיפוליים בהם השתתף.

בנסיבות אלה, העריך שירות המבחן, כי קימת מסוכנות גבוהה להישנות התנהגות עברנית; נמנע מלבוא בהמלצה טיפולית והמליץ להשית על הנאשם עונש מאסר צופה פני עתיד; קנס; פיצוי לנפגעי העבירה והתחיבות להימנע מעבירות.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה לעונש בכתב, והשלימה אותם על פה.

התביעה מדגישה, כי המדובר בעבירות שנעברו בצוותא, לאחר תכנון קפדני מראש; בתחכום; למען בצע כסף. לטענת התביעה, מדובר בנאשמים שהפכו את גניבת כלי הרכב למקצוע.

התביעה עותרת לקבוע מתחם ענישה נפרד בגין כל אחד מהאישומים. עוד טוענת התביעה, כי ריבוי העבירות מצביע על תעוזה רבה.

לטענת התביעה, מקימות העבירות גם פוטנציאל של סיכון לבעלי הרכב, אם יתקלו בעברנים במהלך הניסיון לפרוץ הרכב או לגנוב אותו, וכי בכל מקרה, עבירות מסוג זה כלפי כלי רכב פוגעות בתחושת הבטחון האישי של האזרח ומקימות תחושה של הפקרות.

התביעה מבקשת לדחות שיקולי השיקום ולהשית על הנאשמים עונשים שיהיה בהם כדי להמחיש את המחיר בגין מעשיהם ואף להעביר מסר לגנבים פוטנציאלים אחרים.

באשר לעבירות שענינן גניבת רכב, עותרת התביעה למתחם ענישה שבין מחצית השנה ועד שנתיים מאסר בפועל, בגין על אחד מהאירועים. אשר לעבירות של נסיון לגניבת רכב, עותרת התביעה למתחם שינוע בין 6 עד 20 חדשי מאסר בגין

כל אחד מהאירועים. אשר לעבירות שענינן התפרצות לרכב, עותרת התביעה למתחם ענישה שינוע בין 4 עד 8 חדשי מאסר. אשר לעבירות שענינן סיוע לגניבת רכב, עותרת התביעה למחצית הרף במתחם שנקבע בנוגע לעבירה המוגמרת, קרי: עד 12 חדשי מאסר. אשר לעבירה של חבלה במזיד לרכב, עותרת התביעה למתחם שינוע בין חודש ועד 7 חדשי מאסר בפועל. אשר לעבירה של קשירת קשר לפשע, עותרת התביעה למתחם שינוע בין 6 עד 12 חדשי מאסר בפועל. אשר לעבירות שענינן הפרעה לשוטר במילוי תפקידו עותרת התביעה למתחם שינוע בין עונש מאסר צופה פני עתיד ועד מספר חדשי מאסר בפועל. אשר לעבירות שענינן הפרת הוראה חוקית עותרת התביעה למתחם שינוע בין עונש מאסר צופה פני עתיד ועד מספר חדשי מאסר בפועל.

התביעה עותרת להשית על כל אחד מהנאשמים עונש מאסר בפועל ארוך ומרתיע, במסגרת המתחמים שנקבעו; עונש מאסר מותנה; פסילת רשיון נהיגה ממושכת, בפועל ועל תנאי; קנס כספי גבוה ופיצוי הולם לנפגעי העבירה.

ב"כ הנאשם 1 הדגיש, בטיעונו, את משך הזמן שחלף מאז שנעברו העבירות; את תיקון כתב האישום; את נסיבותיו האישיות של הנאשם 1. הסניגור עתר לחרוג ממתחם העונש ההולם לצרכי שיקום, על מנת להימנע מפגיעה במסגרת התעסוקה של הנאשם. עוד נטען, כי העבירות נעברו בעת שהנאשם היה צעיר בגילו, משויך לקבוצת הגיל המכונה "בגירים צעירים". כן מתבקש בית המשפט לקחת בחשבון את ימי מעצרו של הנאשם 1 ואת התקופה הארוכה בה שהה בתנאים מגבילים, כאלה ואחרים. לחלופין, עותר הסניגור להסתפק במאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות. לחלופי חלופין, עותר להסתפק במאסר בפועל אשר יושת במשורה, ולא יעלה על 12 חדשים.

ב"כ הנאשם 2 טוען, כי הסתבכויותיו של הנאשם 2 עם החוק אינן מאפינות את משפחתו, והעבירות נעברו בתקופה קצרה, במהלכה נעדר מעבודתו, בעסק המנוהל על ידי אביו, והתחבר לחברה שולית.

בנוגע לתיק הצירוף, שענינו הפרת תנאי השחרור, נטען, כי ההפרה לא לוותה בעבירה נוספת וכי בגינה שהה הנאשם 2 כשבוע במעצר ולאחר מכן חולטה ערבות כספית שנתנה על ידו.

גם בנוגע לנאשם זה, עותרת ההגנה לקחת בחשבון תקופה בה שהה בתנאים מגבילים.

הסניגור מפנה לנסיבותיו האישיות של הנאשם; לגילו הצעיר בעת שעבר העבירות; לשיתוף הפעולה עם שירות המבחן.

הסניגור עותר לראות בעבירות שנעברו בבחינת מסכת אחת, בגינה די לקבוע מתחם ענישה אחד.

הסניגור מצביע על חלוף הזמן מאז שנעברו העבירות ועל היעדר הסתבכויות נוספות.

הסניגור עותר לחרוג ממתחם הענישה לכיוון השיקומי תוך אימוץ המלצות שירות המבחן, בתוספת עיצומים כספיים.

ב"כ הנאשם 3 טען, כי בעת שנעברו העבירות, היה הנאשם 3 כבן 20 שנה, משויך לקבוצת הגיל המכונה "בגירים צעירים".

לדבריו, בעת שעבר העבירות, לא היה לחובתו עבר פלילי (הגם שגם לאחר מכן הסתבך בעבירות נוספות).

הסניגור מדגיש את חלוף הזמן מאז שנעברו העבירות.

הסניגור טוען, כי חלקו של הנאשם 3 לא היה דומיננטי או אקטיבי.

הסניגור מבקש לראות במכלול העבירות בבחינת מסכת אחת, בגינה די לקבוע מתחם ענישה אחד.

בשים לב לחלקו של הנאשם ולהמלצת שירות המבחן - עותרת ההגנה להספק בעונש מאסר בפועל בן 6 חדשים, לריצוי בדרך של עבודות שירות, ביחד עם רכיבי ענישה נוספים.

בדברו האחרון, מסר הנאשם 1, כי מצטער על מעשיו; כי מצבו הכלכלי אינו קל; סיפר על נסיבותיו המשפחתיות וטען כי כאשר עבר העבירות היה "ילד".

בדברו האחרון, מסר הנאשם 2, כי מצטער על מעשיו, פירט את נסיבותיו האישיות, לדבריו כיום הנו אב לילדים ויש לו אחריות.

בדברו האחרון, מסר הנאשם 3, כי מצטער על מעשיו וסיפר על מצבו כאסיר, ועל עבודתו לפני מאסרו.

דיון והכרעה - קביעת מתחם הענישה

עבירות של גניבת רכב, פריצה לרכב, או גרימת נזק לרכב, פוגעות בתחושת הבטחון האישי של האזרח. עבירות אלה מחיבות ענישה משמעותית, בעולם המעשה, על מנת להרתיע את מבצעייהן בכח ובפועל.

המדובר בעבירה הכרוכה בשום שכל ובתכנון מוקדם. הטענות הנשמעות בזכות הקלה בעונש בגין עבירות אלה נובעות מראיה צרה של האירועים ושל משמעותם, בלא בחינת השלכות הרחב.

עוד נתקל בית המשפט, לא פעם, בטענות לפיהן פוצה בעליו של כלי רכב לאחר פריצתו או גניבתו על ידי חברת הביטוח, ומשכך - הלכה למעשה - לא נגרם לו נזק. גם טענה זו אינה מדויקת. גם אם פוצה בעל הרכב בגין נזקיו

הממוניים, ישנם תמיד נזקים נלווים, כמו התרוצצות למציאת רכב חדש או לתיקון הנזקים אם נמצא הרכב הישן; שהות בלא רכב לתקופה מסוימת; שינוי בתכניות; התמודדות עם גופים ביורוקרטיים לצורך הגשת תלונה, ביטול רשיון הרכב; תביעת פוליסת הביטוח; חידוש תיעוד שאבד; התקנת מיגון ברכב חדש שנרכש - אם לא אותרה הגניבה; אבדן מטלטלין שונים שהיו ברכב, פעמים רבות בשווי ניכר; ועוד.

בנוסף, קיימת עליה מתמדת בעלות פרמיות הביטוח בגין כלי רכב, המגולגלת על הצבור כולו, בשל העליה בשכיחות העבירות.

אשר לתפישת עבירות אלה כמעשי קונדס, חשוב לציין, כי העידנא, אין כמעט בנמצא עבירות של פריצה לרכב וגניבתו, במסגרת הדימוי הרווח בסרטים ובסדרות הטלוויזיה. שכן, אם בעבר, ניתן היה לפרוץ לרכב תוך הכנסת חפץ חד למנעול, ולהניעו תוך יצירת מגע בין שני חוטים, הרי בימים אלה, כלי הרכב ממוגנים, באופן סטנדרטי, בשורת הגנות כגון מערכת "אימוביליזר" המונעת הנעת הרכב בלא רכיב אלקטרוני מיוחד במפתח; מערכות אזעקה והשבתה של הרכב; קודן לניתוק הנעת הרכב; מערכות איתור המותקנות ברכב ומנתקות הנעתו מרחוק; ועוד. אדם מן הישוב, ולו בעל רקע טכנולוגי וכישורים בתחום האלקטרוניקה, לא יעלה בידו להניע רכב בלא המפתח וידעת הקוד המתאים, גם אם תנתן לו שהות בת שעות, ואף ימים, לצורך כך. בנסיבות אלה, הפכו עבירות מסוג זה לכאלה המתבצעות על ידי מקצוענים, שעיסוקם בכך, באים למקום מצוידים בכלים מתאימים, באביזרי מחשוב מיוחדים אשר תוכננו לנתק את מערכות המיגון, ומכאן גם - בהכרח המדובר בעבירות המבוצעות לאחר תכנון מוקדם, על מנת להצטייד באותם כלים.

על התיחסות בית המשפט העליון לעבירות אלה ראו פסק הדין רע"פ 7890/10 **מליטאת נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים):

אין צורך להכביר מלים על מפח הנפש של אדם היוצא מביתו ומגלה כי רכבו, רכוש יקר ובעל חשיבות רבה מכל בחינה, אינו עוד. לכך מצטרף הנזק הכלכלי במעגל רחב יותר, במונחי המשק. הרוצה ליהנות בזדון מעמל הזולת ולשלוח יד ברכוש שלא הוא צבר, ראוי לענישה מחמירה...

ככלל, יסוג האינטרס האישי השיקומי של העברין מפני האינטרס הציבורי, ככל שמדובר בעבירות אלה.

בנוגע למשקל שיש ליחס לנסיבות אישיות או לאינטרס השיקום בעבירות אלה, ראו פסק הדין רע"פ 10116/06 **כהן נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים):

האינטרס השיקומי הינו חלק ממכלול השיקולים אשר נלקחים בחשבון במסגרת שיקוליה ענישה. אך במקרה זה הוא נסוג מפני האינטרס הציבורי והצורך לנקוט במדיניות של ענישה מרתיעה. העבירות שבוצעו המבקש הינן עבירות חמורות, אשר, כפי שציין בית-משפט השלום, פוגעות פגיעה קשה הן בזכויות המתלוננים והן בכלל הציבור. בית-משפט זה נדרש לא פעם לצורך בנקיטת מדיניות ענישה מרתיעה בעבירות של גניבת רכב.

למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור (פסק הדין בע"פ 5724/95 ניתן ב 12.5.96 כמעט שהפכה לעשר מכות היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראייה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך) "ע"פ 11194/05 אבו סבית נ' מדינת ישראל (טרם פורסם)).

לא בכדי, ראה המחוקק ליחד לעבירות אלה סימן נפרד - סימן ה-1 - במסגרת פרק העוסק בעבירות הרכוש (פרק י"א) בחוק העונשין, תשל"ז - 1977. בסימן זה, הוחמרו הענשים בגין עבירות כנגד כלי רכב, אשר סווגו כעבירות מסוג פשע, חלף העבירות המקבילות כלפי הרכוש באופן כללי, מרביתן מסווגות כעוון. קביעה זו של המחוקק - מן הדין שתבוא ידי ביטוייה גם בקביעת הענישה בפועל.

בגזר הדין ת.פ. 17203-12-13 **מדינת ישראל נ' אבו עמאר** (פורסם במאגרים - להלן: "**פרשת אבו עמאר**"). נדון ענינו של נאשם צעיר, כבן 19 שנה, אשר נתפס בגין מקרה בודד של גניבת רכב, ולא היה לחובתו עבר פלילי משמעותי. באותו מקרה נדון הנאשם, שהיה משוחרר במהלך שמיעת המשפט, למאסר בפועל בן 9 חדשים, כמו גם לעיצום כספי בן 5,000 ₪ ופסילת רשיון נהיגה בפועל למשך שנתיים.

בית משפט זה מצא לקבוע, באותו המקרה, מתחם ענישה בגין עבירה של גניבת רכב, אשר ינוע בין 6 חדשי מאסר לשנתיים מאסר, בצירוף ענשים נוספים.

במסגרת ערעור ההגנה שהוגש באותה פרשה, בפסק הדין עפ"ג 43434-01-15 **אבו עמאר נ' מדינת ישראל**, שניתן לאחרונה, דחה בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, הרכב אב"ד כב' ס.נ. (כתוארה אז) השופטת ר' יפה-כ"ץ, את הערעור והותיר את גזר הדין על כנו.

לענין מתחם הענישה, ראו גם פסקי הדין עפ"ג 5832-07-13; עפ"ג 11136-02-13; עפ"ג 7078-03-13; עפ"ג 3614-01-13; עפ"ג 18428-04-14; עפ"ג 57089-03-14; ע"פ 736-09-12 **מדינת ישראל נ' מסרי**, ת"פ 22913-03-12 **מדינת ישראל נ' חרל"פ**, ת"פ 40676-12-10 **מדינת ישראל נ' בראנס ואח'**; במסגרת ת"פ 35186-03-10 **מדינת ישראל נ' רביעה**; ת"פ 2217-05-11 **מדינת ישראל נ' אבו כשכ**.

לאור כל האמור, מעמיד בית המשפט את מתחם הענישה בגין כל אירוע שמהותו גניבת רכב, בין 6 - 24 חדשי מאסר בפועל.

אשר למתחם העבירה בגין עבירות של נסיון לגניבת רכב, בית המשפט אינו מוצא שוני ממשי בשיקולי הענישה ומעמיד המתחם בין 6 - 20 חדשי מאסר בפועל.

אשר למתחם הענישה בעבירות של סיוע לגניבת רכב, אמנם, נקבע בסעיף 31 לחוק העונשין, תשל"ז 1977, כי דינו של

המסיע, מבחינת ענשי המקסימום, מגיע עד מחצית העונש שנקבע לעבירה המוגמרת. עם זאת, בפסק הדין עפ"ג 48440-04-14 **אבו אלקיעאן נ' מדינת ישראל ואח'** (פורסם במאגרים) קבע בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, הרכב אב"ד כב' הנשיא י' אלון, כי בכל הנוגע לקביעת העונש בגין עבירה נגזרת של סיוע, השיקול העיקרי הוא בחינה מוקפדת של המפורט בכתבי האישום מבחינה עובדתית, ולא דווקא סעיף העבירה.

בחינת המיוחס לנאשם 3 בכתב האישום המתוקן שהוגש בענינו מלמדת, כי מעבר לתיקון סעיף העבירה המיוחס לו, לא היה תיקון מהותי כלשהו במסכת העובדתית, בשלה יחסו לאותו הנאשם, בתחילה, את העבירה המוגמרת.

חלקו של הנאשם 3, בהתאם לאמור בכתב האישום המתוקן שהוגש בענינו, היה המתנה ברכב בו הגיעו יתר הנאשמים במטרה לפרוץ או לגנוב את כלי הרכב, על מנת לוודא כי הכל מתנהל כשורה.

כבר נפסק לא פעם, כי אין מניעה ליחס למי ששומר ומאבטח אחרים העוברים עבירה מעורבות ברמה של שותפות, היינו ביצוע בצוותא של העבירה.

עם זאת, משראתה התביעה הכללית, משיקוליה, להמיר סעיף העבירה המוגמר לעבירה הנגזרת של סיוע, יבוא הדבר ידי ביטוי בקביעת מתחם הענישה, ובית המשפט יעמיד הרף העליון של המתחם, בכל הנוגע לעבירת הסיוע, על שנה אחת מאסר בפועל, בגין כל אחד מהאירועים.

בנוגע לעבירות שענינן פריצה לרכב, יש להבחין בין פריצה אקראית לצורך גניבת מטלטלין שהוצבו באופן בולט בתוך הרכב בלבד; לבין פריצה לרכב שמטרתה גניבת הרכב, כמו במקרה דנן, והיא בעלת מאפייני חומרה שאינם נופלים מעבירת גניבת הרכב ממש, כאשר אף המחוקק ראה להעמיד בצדה עונש מירבי זהה לזה שנקבע לעבירת הגניבה (ראה סעיף 413' סיפא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, והשווה עם סעיף 413ב(א) לאותו חוק).

אשר למתחם הענישה בגין עבירות של פריצה לרכב ללא כוונה לגנוב:

· בגזר הדין ת.פ. 25397-03-13 סקר חברי, כב' השופט ד. בן טולילה, את הפסיקה הרלבנטית באופן מקיף, וקבע מתחם ענישה שינוע בין מספר חדשי מאסר לריצוי בפועל, יתכן בדרך של עבודות שירות, ועד שנה מאסר בפועל, בגין כל עבירה מסוג זה. באותו מקרה, השית בית המשפט, בגין שבעה מקרים של פריצה לרכב, בהם ששה מקרים של גניבת מטלטלין מהרכב, מאסר בפועל בן 30 חדשים וענשים נלווים (חמישה חדשים מהתקופה הפעלת מאסר מותנה במצטבר);

· בפסק הדין ע.פ. 736-09-12 התקבל ערעור המדינה על קולת העונש בגין חמש עבירות של פריצה לרכב ו-3 עבירות של גניבת מטלטלין מתוכו. עונשו של הנאשם הוחמר ל-14 חודשי מאסר בפועל, תוך שערכאת הערעור מדגישה, כי אינה ממצה הדין עם המערער;

· בגזר הדין ת.פ. 20905-03-12 נגזרו על נאשם 36 חודשי מאסר בפועל בגין תשעה מקרים של התפרצויות לרכב;

· בגזר הדין ת.פ. 22913-03-12 נקבע מתחם הענישה בעבירות של התפרצות לרכב וניסיון גניבה של מטלטלין, בין ארבעה לעשרה חדשי מאסר.

לנוכח כך שהתביעה עתרה, בנוגע לעבירות אלה, למתחם ענישה שינוע בין 4 עד 8 חדשי מאסר בפועל, חרף כך שנקבעו בפסיקה מתחמים גבוהים יותר, יעמיד בית המשפט את המתחם בין מספר חדשי מאסר בפועל ועד ל- 8 חדשים.

בגין עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנבו, ראוי שיקבע מתחם ענישה שימוקם בין המתחם שנקבע בגין עבירה של פריצה לרכב בלא כוונה לגנבו, לבין המתחם שנקבע בנוגע לעבירות של גניבת רכב ממש. בית המשפט רואה לקבוע מתחם ענישה שיהיה דומה למתחם שנקבע בגין עבירות של ניסיון לגניבת רכב, וזאת לאור כך, שהערכים הנפגעים על ידי עבירה זו, דומים לערכים הנפגעים בעבירה של ניסיון לגניבת רכב. ההתארגנות לביצוע העבירה היא אותה התארגנות; הכוונה העומדת בבסיס המעשים היא אותה כוונה; פוטנציאל הנזק בין עבירה של ניסיון לגניבת רכב שלא צלח לבין עבירה של פריצתו לשם גניבה זהה; ההבדל היחיד הינו בשלב בו הופסקה הפעילות העברנית.

במקרה דנן, הורשע הנאשם 2 בעבירות של פריצה לכלי רכב, כאשר ההקשר העולה מכתב האישום הנו במסגרת אירועים שנגעו לגניבת כלי הרכב או בניסיון לגנבם.

ראו סקירה מפורטת של מדיניות הענישה בעבירות אלה בגזר הדין ת.פ. 38171-10-13 **מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן** (פורסם במאגרים).

לאור האמור, ובשים לב למתחמים שנקבעו בגין העבירות שפורטו לעיל, יקבע בית המשפט מתחם ענישה שינוע בין ששה חדשי מאסר בפועל ועד לעשרים חדשים מאסר בפועל, בגין כל עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנבו.

בנוגע לעבירה של חבלה במזיד ברכב, מאמץ בית המשפט מתחם הענישה שנקבע בגזר הדין ת.פ. 11244-05-14 **מדינת ישראל נ' אלהואשלה** (פורסם במאגרים) ומעמידו בין מאסר קצר בפועל ועד 7 - 8 חדשי מאסר בפועל. שוב, הדבר הנו תלוי הקשר, אם הפגיעה בכלי הרכב היתה במסגרת ניסיון לגנבו, נע המתחם לרף גבוה יותר.

בנוגע לעבירות שענינן הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שהתמצו בניסיון לחמוק מהשוטרים, נע מתחם הענישה בין מאסר צופה פני עתיד ועד למספר חדשי מאסר בפועל.

בנוגע לעבירות שענינן קשירת קשר לפשע - כפי שנקבע בפסיקה, נבלע מתחם הענישה בעבירות המוגמרות, ככל שהועמדו הנאשמים לדין גם בגין העבירות המוגמרות.

בנוגע לעבירות שענינן הפרת הוראה חוקית, רואה בית המשפט לקבוע מתחם ענישה שינוע בין מאסר צופה פני עתיד ועד למספר חדשי מאסר בפועל.

במקרה דנן, מקבל בית המשפט עתירת ההגנה, לראות באירועים המפורטים בכתב האישום כמסכת עובדתית אחת, שכן המדובר בעבירות שנעברו במשך פרק זמן קצר יחסית, בן כחודש ימים; העבירות נעברו על ידי אותה חבורה ובאותן שיטות.

עם זאת, העובדה, כי נקבע, כי מקבץ עבירות הן מסכת אחת - אינה מונעת קביעת מתחם ענישה שיקח בחשבון את ריבוי העבירות, בהצטברות, מלאה או חלקית, של המתחמים בגין על אחד מהאירועים.

אשר על כן, בנוגע לנאשם 1, אשר הורשע בשמונה אירועים שענינם חמש גניבות רכב, שלושה נסיונות לגניבת רכב, כל המקרים לאחר קשירת קשר מראש. בשני מקרים יוחסו לו גם גרימת חבלה לכלי הרכב והוא אף הורשע בעבירות נוספות של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו וכן צירף תיק שענינו הפרת הוראה חוקית - בשים לב לכך שמתחם הענישה בגין אירוע בודד של גניבת רכב נע עד שנתיים מאסר בפועל ונסיון לגניבת רכב - עד 20 חדשי מאסר בפועל - תוך חפיפה מסוימת בין המתחמים, מוצא בית המשפט להעמיד את המתחם הכולל בין 30 חדשי מאסר ועד לחמש שנות מאסר.

בנוגע לנאשם 2, אשר הורשע בשני אירועים שענינם עבירות מוגמרות של גניבת רכב ועוד שישה מקרים של פריצה לרכב, כאשר ההקשר העולה מתוך כתב האישום הנו פריצה בכוונה לגנוב הרכב, כל המקרים לאחר קשירת קשר מראש; אף הוא הורשע בעבירה נוספת של חבלה במזיד ברכב; עבירה נוספת של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו וכן צירף תיק שענינו הפרת הוראה חוקית - בשים לב למתחמים שנקבעו לעיל בגין כל אחת מהעבירות, ותוך חפיפה מסוימת בין המתחמים - יועמד המתחם בין 24 חדשים ועד 48 חדשי מאסר בפועל.

בנוגע לנאשם 3, אשר הורשע בשמונה מקרים של סיוע לגניבת רכב - הגם שמבחינה עובדתית, כאמור לעיל, עשויים היו מעשיו, כפי שמפורטים בכתב האישום, לבסס גם הרשעה גם בעבירות המוגמרות - הרי לנוכח תיקון כתב האישום, ובשים לב למתחם שנקבע בגין כל אחד מהאירועים הנפרדים (שנה מאסר בפועל) יועמד המתחם הכולל בין 18 חדשים ועד 3 שנות מאסר בפועל.

קביעת הענישה הספציפית במסגרת המתחם

בקביעת הענישה הספציפית במסגרת המתחם על בית המשפט ליקח בחשבון את מידת האנטי חברתיות ועצמת הכשל הערכי העולה מהתנהגותו של כל נאשם, בשים לב לאופי ההתארגנות לשם העבירות; מידת התעוזה שהופגנה; מידת הסיכון העולה ממעשיו של הנאשם; עברו הפלילי של הנאשם; נסיבותיו האישיות; הנזק שנגרם.

כל העבירות שעברו הנאשמים - נעברו בחבורה.

כל העבירות נעברו לאחר סיכום מוקדם (אף שהנאשם 3 לא הורשע בעבירה של קשירת קשר לפשע, אשר נמחקה במסגרת ההסדר, הרי מן הפן העובדתי בכתב האישום עולה, כי הגיע למקום עם יתר הנאשמים, באותו הרכב, ושמר, ברכב המילוט, על הנאשמים בזמן שעברו העבירות, כך שנוכחותו במקום לא היתה מקרית ולא נתגבשה בעת שנעברו העבירות אלא לפני כן).

מרבית העבירות נעברו לאחר שהנאשמים הצטידו בכלי פריצה.

הנאשמים פעלו באופן סדרתי.

הנאשמים פעלו תוך חלוקת התפקידים ביניהם.

הנאשמים הפגינו מקצוענות, כך שעלה בידיהם, בחלק מהמקרים, לפרוץ ואף להניע כלי רכב מודרניים, וראו התיחסות לכך בפרק הקודם בגזר הדין.

מכל המקובץ וכן מכמות העבירות בהן נתפסו הנאשמים עולה, כי המדובר בחבורה מאורגנת ומקצועית, אשר עסקה, בתקופה הרלבנטית, בפריצה ובגניבה של כלי רכב.

אשר לנאשם 1, לאחר תיקון כתבי האישום במסגרת ההסדר יוצא, כי היה הדומיננטי בחבורה, והורשע במספר הרב ביותר של עבירות מוגמרות.

לחובת הנאשם הרשעה קודמת בעבירות אלימות, וחמור מכך, במהלך היותו ממתין לבירור דין בתיק דן ונתון למעקב ולטיפול שירות המבחן, לא נרתע מלהסתבך בעבירות נוספות, של תקיפת שוטרים והעלבת עובד ציבור. עובדה זו מטילה צל כבד על טענותיו בבית המשפט ובשירות המבחן, בנוגע לחרטתו על מעשיו.

גם רצף הרשעותיו התעבורתיות, שהן מרובות מאוד ביחס לתקופה הקצרה בה מחזיק ברשיון נהיגה, מצביעות על זלזול רבתי בחוק וכן בשלומו ובחיייו של ציבור המשתמשים בדרך. העבירות בהן הורשע כוללות מספר עבירות של נסיעה באור אדום; סטיה מנתיב הנסיעה; נהיגה בקלות ראש; גרימת נזק; נהיגה ללא רשיון; נהיגה ברכב שאינו תקין ואף ברכב שניתנה לגביו הודעת אי-שימוש, כלומר הורד מהכביש.

במהלך הקשר של הנאשם עם שירות המבחן למבוגרים, מסר, כפי שפורט לעיל, שתי גרסאות שונות בנוגע לסיבות שהביאוהו להסתבכות בעבירות, אחת מהן - כי פעל למען בצע כסף; הנאשם לא נרתע מלהכחיש מעורבות בעבירות

הנוספות בגינן נעצר במהלך הברור מול שירות המבחן, חרף כך שבסופו של דבר הורשע בעבירות על פי הודאתו. הנאשם לא מצא פסול בהפרת תנאי השחרור שנקבעו על ידי בית המשפט.

בשלב מסוים, אף ניתק הנאשם קשר עם שירות המבחן.

התרשמות שירות המבחן מהנאשם אינה חיובית, והמסקנה היא, כי אינו מגלה תובנה למשמעות מעשיו ונוטה לפריצת גבולות.

שירות המבחן אף נמנע, כאמור לעיל, מהמלצה טיפולית.

אמנם, שירות המבחן בא, בסופו של דבר, בהמלצה להסתפק בענישה בדמות צו של"צ. אך נראה, כי המלצה זו מנותקת מהתמונה הכללית העולה הן מהתסקיר והן מיתר הראיות שהוגשו לענין העונש.

הוסף לאמור, המלצתו הסופית של התסקיר נסמכת, במידה רבה, על טענת הנאשם, כי בשנים האחרונות השתלב בעבודה בחנות דגים בשוק העירוני, כעולה מהמכתבים שהוגשו מטעם ההגנה (ללא תאריך) נ/1 א' - ב'. עורכי המכתבים, המעסיקים לכאורה, לא הובאו מטעם ההגנה להעיד לטובת הנאשם. והנה, ממסמך נוסף שהוגש מטעם ההגנה על מנת להצביע על חובות שחב הנאשם למוסד לביטוח לאומי - עולה, כי דיווח, במשך 8 השנים האחרונות למוסד - כי אינו עובד כלל.

ההגנה לא הציגה הסבר כלשהו לסתירה זו.

ההגנה עותרת לחרוג ממתחם הענישה לצרכי שיקומו של הנאשם. כבר נפסק לא פעם, כי שיקום אינו בגדר מילת קסם, אשר תצדיק, בכל מקרה, חריגה ממתחם הענישה.

סטיה ממתחם הענישה לצרכי שיקום דורשת, ראשית, הצבעה על מצוקה חריגה ממנה סובל הנאשם ואשר הביאתו להתנהגות פורצת חוק. שנית, יש להצביע על תכנית טיפולית רחבה, עמוקה ומיוסדת כדבעי, שיהיה בה כדי לפתור אותה מצוקה.

בנוגע לנאשם 1, שתי הגרסאות שמסר לשירות המבחן - האחת, כי פעל למען בצע כסף, והשניה - כי פעל מתוך רצון להיות משויך חברתית - אינן מצביעות על מצוקה כלשהי, הטעונה שיקום. המדובר, לכל היותר, בבחירות שגויות של הנאשם, אם לא בפעולה עבריינית סדרתית ומתוכננת.

כמו כן, שירות המבחן לא מצא כי הנאשם 1 מתאים להשתלב בהליך שיקומי כלשהו, ונמנע מהמלצה טיפולית בענינו.

בנסיבות אלה, וכן לאור כמות העבירות, חומרתן וסדרתיותן - אין בית המשפט מוצא כי קימת עילה כלשהי לחרוג ממתחם הענישה בנוגע לנאשם זה.

כל השיקולים שהובאו לעיל - פעולה בחבורה, תוך תכנון מראש וחלוקת תפקידים; פעולה בתחכום, תוך הצלחה להתגבר על מכלולי ההגנה ולהניע כלי רכב; פעולה סדרתית ומקצועית - מצביעים לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה בנוגע לנאשם זה.

כך גם עברו הפלילי והעובדה, כי לא נרתע מלהסתבך בעבירות נוספות במהלך היותו ממתין לבירור דין ואף במהלך הקשר עם שירות המבחן (ואף להכחיש הסתבכויותיו אלה בשירות המבחן).

לזכות הנאשם יש ליקח בחשבון הודאתו באשמה.

בית המשפט אינו מוצא ליחס משקל משמעותי למסמך שהוצג בנוגע לפגיעת הירי שספג הנאשם (נ/5) - כעולה מפרק האנמנזה במסמך, כלומר מהפרטים שנמסרו בבית החולים מפי הנאשם עצמו, המדובר בפציעה על רקע מעורבות בקטטה, שאירעה בשנת 2014, כלומר גם כן במהלך היותו של הנאשם ממתין לבירור דין בפרשה דנן. הרופא המטפל התרשם, כי הנאשם יכול לחזור לתפקוד ולפעילות ולא פורטו נזקים מיוחדים שנגרמו. מעורבות בקטטה הכוללת מעשי ירי, בהעדר נתונים המלמדים על נסיבותיה, אמנם לא תלקח בחשבון לחובת הנאשם, אך בוודאי אין לזקפה לזכותו.

אשר לחלוף הזמן מאז שנעברו העבירות: אמנם, נותן הנאשם 1 את הדין על עבירות שנעברו בשלהי שנת 2010 ובתחילת שנת 2011. ואולם, בחינה מדוקדקת של השתלשלות העובדות מצביעה על כך, כי לנאשם דנן חלק לא מבוטל בהימשכות ההליכים. זאת, בין היתר, בהעדר שיתוף פעולה מלא עם שירות המבחן, ואף תוך ניתוק קשר עמו, מה שהצריך לדחות הדיון על מנת להמשיך הבירור מול שירות המבחן. כך גם, הצגת מצג כאילו מעונין הנאשם להשתלב בהליך טיפולי, גם בשל כך נדחו הדיונים, כאשר בסופו של דבר, נמנע הנאשם מלהשתלב בטיפול שהוצע לו.

יתר על כן: חלוף הזמן הוא בעל משקל כאשר התקופה שחלפה הוכיחה, כי הנאשם נטש דרכו העברנית. או אז, קהה העוקץ של הטלת ענישה בגין מעשים שנעשו בעבר.

אלא, שבמקרה דנן, המדובר בנאשם שנתפס, והורשע, פעמיים במהלך הזמן שחלף מאז שנעברו העבירות: פעם אחת - בגין הפרת תנאי השחרור; ופעם נוספת, בתקופה האחרונה, בגין עבירות של תקיפת שוטרים והעלבת עובדי ציבור. כך שהמציאות מוכיחה, כי הנאשם עודנו מחזיק בתפישות עברניות, ממשיך בדרכו הנלוזה, ומשכך - מאבד חלוף הזמן את עוקצו.

שיקול נוסף אותו מבקשת ההגנה להביא לזכות הנאשם 1 הינו היותו שוהה, תקופה לא מבוטלת, בתנאים מגבילים. בהתאם להחלטות בית המשפט, היה הנאשם 1 עצור במשך 9 ימים; לאחר מכן, שהה כארבעה חדשים ומחצה בתנאי

מעצר בית מלא; תקופה נוספת בתנאי מעצר בית חלקיים כאלה ואחרים.

אין חולק, כי ימי מעצרו הממשיים של הנאשם יובאו בחשבון בעת גזירת העונש.

אך באשר לתקופה בה היה הנאשם 1 נתון בתנאים מגבילים - שיקול זה הינו בעל משמעות מקום בו אין אינדיקציה על הפרת תנאי השחרור.

כאשר הוברר, כי נאשם הפר את תנאי השחרור, והוא אף הורשע בכך - נפגם המשקל שניתן ליחס לתקופה בה שהה בתנאים מגבילים.

במקרה דנן, כאמור, הורשע הנאשם 1 בהפרת תנאי השחרור, ואף מסר לשירות המבחן, כי אינו מוצא פסול בכך.

סיכומו של דבר: בחינת מכלול השיקולים שפורטו לעיל, מצביעים לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה שנקבע לגבי הנאשם 1, עם הקלה מסוימת, בשל הודאתו באשמה ויתר הטענות שהוצגו מטעם ההגנה.

אשר לנאשם 2 - אף לגביו המדובר במי שנטל חלק מרכזי במסכת העבריינית.

אמנם, נאשם זה טרם הורשע בפלילים (עד להסתבכויותיו דנן), אך במהלך היותו ממתין לבירור דין בגין העבירות נושא כתב האישום המרכזי בפרשה דנן - נתפס מפר תנאי השחרור (תיק הצירוף).

הוסף לאמור, הורשע הנאשם, אשר נוהג ברשיון תקופה קצרה יחסית, בלא פחות מ-10 הרשעות תעבורתיות, לרבות בעבירות המקימות סיכון של ממש לעוברי הדרך והמצביעות על התיחסותו הכללית כלפי כללי התנועה והחוק (כגון נסיעה בניגוד לכיוון התנועה).

שירות המבחן התרשם מהנאשם 2, כמי שאינו מנהל חייו ביציבות ואף אינו נוטל אחריות על מעשיו.

כל אלה מצביעים לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה.

עם זאת, בכל הנוגע לנאשם זה, קיים משקל מסוים, לזכותו, לחלוף הזמן מאז הסתבכויותיו, שכן אין אינדיקציה, כי הורשע בעבירות נוספות מאז (למעט הפרת תנאי השחרור).

גם בנוגע לנאשם זה, תילקח בחשבון משך התקופה בה היה עצור, ואולם, בנוגע לתקופה בה שהה בתנאים מגבילים -

המשקל שינתן לתקופה זו יהיה נמוך יותר, בשל כך שנתפס בהפרת התנאים.

גם לזכות נאשם זה יש לקחת הודאתו באשמה.

עוד תילקח בחשבון עדות אביו במסגרת התצהיר, המשתלבת עם האמור בהערכת שירות המבחן, כי המדובר במי שהסתבך עם החוק במהלך תקופה מסוימת, בה ניתק עצמו מהמסגרת המשפחתית ומהמסגרת התעסוקתית.

כאמור, שירות המבחן בה בהמלצה להסתפק בענישה שיקומית בנוגע לנאשם זה, אשר מסר הסכמתו להשתלב בהליך טיפולי.

ההגנה עותרת, כי בית המשפט יחרוג ממתחם הענישה, בענינו של הנאשם 2, ויסתפק בענישה שיקומית.

כפי שנאמר לעיל, "שיקום" אינו בגדר מילת קסם המצדיקה, בכל עת, חריגה ממתחם הענישה.

המחוקק גילה דעתו, במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז 1977, כי ככלל, על הענישה להינתן במסגרת המתחם.

חריגה מהמתחם לצורך הליכי שיקום מחיבת, ראש וראשית, להצביע על מצוקה מיוחדת ממנה סובל הנאשם - מצוקה כזו המצריכה השתלבות בתכנית טיפולית - שיקומית.

הן טיעוני הצדדים והן הערכת שירות המבחן, אינם מלמדים על מצוקה חריגה וההיפך הוא הנכון - המדובר במי שגדל במשפחה נורמטיבית, עמלנית; השתלב בעסק שבבעלות אביו. אין עדות על התמכרות או מצוקה אחרת שהביאה הנאשם 2 להשתלב בחבורה העברנית ולעבור העבירות.

תסקיר שירות המבחן אף אינו מבהיר הקשר בין תכנית השיקום שגובשה לבין הפחתת מסוכנותו של הנאשם לעתיד.

כפי שנאמר לעיל, מלמד כתב האישום על התארגנות עברנית מקצוענית, בשום שכל, תוך חלוקת תפקידים ברורה, תכנון מראש ופעילות סדרתית. סוג זה של עבירות מחייב ענישה במישור המעשה ובהיעדר בסיס לטענות בדבר הצורך המיוחד בשיקומו של הנאשם דן - אין בית המשפט מוצא לחרוג מן הכלל המחייב ענישה במסגרת המתחם.

כפי שנפסק לא פעם, הליך שיקומי, אם גם משמעותי ואינטנסיבי, שעבר נאשם - אינו חזות הכל, וראו, לענין זה, ע"פ 6237/10 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

אמנם ניכר, כי ההליך הטיפולי שעבר המערער חולל בו שינוי מסוים, שאף הביא להפחתת רמת המסוכנות שיוחסה לו. אין להקל ראש בהליך זה, אך אין בו כדי לבטל את העבירות בהן הורשע ואת חומרן (ראו ע"פ 7037/10 פלוני נ' מדינת ישראל). טוען המערער, כי שגה בית המשפט קמא בכך שלא העדיף בעניינו את אינטרס השיקום. אכן יש ליתן חשיבות לשיקומו של מי שנאשם בפלילים, אך שיקול זה אינו עומד לבדו, ועל בתי המשפט להידרש לצדו לשיקולים אחרים (רע"ב 1730/10 תורג'מן נ' היועץ המשפטי לממשלה). בענייננו, יש לתת את הדעת, בין היתר, לאינטרס הציבורי שבהרתעת המערער וזולתו מפני הישנותן של עבירות מעין אלה, ולצורך להביע את סלידת החברה מן המעשים (ע"פ 10673/04 פלוני נ' מדינת ישראל)...

עם זאת, היעדר הסתבכויות נוספות (פרט להפרת תנאי השחרור) ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן, ביחד עם היעדר עבר פלילי - יביאו, בענינו של הנאשם 2 - לענישה על הצד הנמוך של מתחם הענישה. אך לנוכח טיב ההתארגנות העברית והכשל הערכי הנלמד ממנה אצל הנאשם - לא יעמוד העונש על הרף התחתון ממש.

אשר לנאשם 3 - חלקו של נאשם זה בפרשה, בהתאם לתיקון כתב האישום בענינו, הינו בסיוע למעשיהם שני הנאשמים האחרים.

אמנם, סיוע ברף גבוה יחסית, תוך מעורבות בשלב בו נעברו העבירות עצמן, להבדיל ממעשים שנעשו לצורך הקלת ביצוען. מעורבות אשר - כפי שנאמר לעיל בפרק העוסק בקביעת המתחם - עומדת בתנאים שנקבעו להוכחת שותפות לעבירה כמבצע בצוותא. אך שעה שמצאה התביעה, משיקוליה, להמיר סעיפי האישום - הרי על בית המשפט ליתן לכך את המשקל, כפי שנעשה בעת קביעת המתחם לעיל.

גם בענינו של נאשם זה, מידת המעורבות העברית, העולה מהשתלבותו בחבורה העוסקת באופן סדרתי בגניבות כלי רכב ובפריצתם, במקצוענות ולאחר תכנון - מלמדת על ערכים אנטי-חברתיים ומצביעה לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה.

הוסף לאמור, הרשעותיו הפליליות של נאשם זה, הן לפני הסתבכותו בעבירות דנן והן לאחריהן, במגוון עבירות, הכוללות גם עבירות של שליחת יד ברכוש הזולת. ודוק: נאשם זה הסתבך, כבר באותה שנה בה הסתימו המעשים בגינם הועמד לדין בתיק זה, בפרשה נוספת של נסיון התפרצות, נסיון היזק בזדון לרכוש והפרעה לשוטר. בגין כך אף נדון למאסר.

חרף גילו הצעיר, ריצה הנאשם 3, עד כה, לא פחות משלושה מאסרים בפועל בגין עבירות פליליות (ומאסר נוסף בגין עבירות תעבורה, כפי שיפורט לעיל), האחרון שביניהם בגין הסתבכות בעבירות שנעברו בשלהי שנת 2015.

כאמור, הספיק הנאשם לצבור גם מספר גדול יחסית של הרשעות תעבורתיות, לרבות בעבירות חמורות כגון סטיה מנתיב הנסיעה, ואף בעבירות הנושקות לתחום הפלילי ומצביעות על יחסו להוראות החוק ולמערכת השיפוטית, כגון נהיגה בזמן פסילה. בגין עבירה זו אף נדון, גם זאת לאחרונה, לעונש מאסר בפועל, רביעי במספר.

נאשם זה אף לא השתלב במערכת תעסוקתית יציבה. לנוכח הפרת האמון שניתן בו, כאשר הסתבך בעבירה נוספת במהלך הקשר עם שירות המבחן - נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בענינו ואף מצא להדגיש, כי לנאשם זה מסוכנות גבוהה לשוב לפעילות עבריינית.

כל הנתונים הללו מצביעים לכיוון החמרה ממשית במסגרת מתחם הענישה.

גם בנוגע לנאשם זה, אין מקום ליתן משקל משמעותי לנושא חלופי הזמן, כאשר הוכח, כי בתקופה בה המתין לבירור דינו בתיק זה, שב ומסתבך במספר עבירות, הן בתחום הפלילי והן בתחום התעבורה, לרבות עבירות דומות שענינן שליחת יד ברכוש הזולת.

עם זאת, ינתן משקל מסוים, הן לשהותו במעצר והן לתקופה בה שוחרר בתנאים מגבילים, בהעדר עדות על הפרתם.

עוד יש ליקח בחשבון, לזכותו של הנאשם, הודאתו באשמה.

מכלול השיקולים בנוגע לנאשם 3, וביחוד - ההתרשמות בדבר ערכים אנטי-סוציאליים; המשך הסתבכויות בעבירות לאחר שנתפס בעבירות דנן; הפרוגנוזה השלילית מטעם שירות המבחן - מטים הכף לכיוון ענישה על הצד הבינוני - גבוה של מתחם הענישה בענינו.

פסילת רשיון נהיגה

העבירות, אותן עברו הנאשמים בצוותא, נעברו כולן תוך שימוש בכלי רכב תומך, עמו הגיעו שלושת הנאשמים למקום (ובו המתין הנאשם 3, כשומר וכנהג). כן נעברו תוך נהיגה בפועל בחלק מכלי הרכב, אשר נגנבו או נערך נסיון לגנבם. זאת, בהיות הנאשם 1 הנוהג ברכב, והנאשם 2 מסייע לו במושב שליידו.

הוסף לאמור, כפי שכבר פורט, לחובתו של כל אחד מהנאשמים הרשעות תעבורתיות משמעותיות, המלמדות על נהיגה המסכנת שלומם של עוברי דרך תמימים, וכן על העדר מורא מן הדין.

אין צורך בדמיון מפותח כדי לשער עצמת הסיכון הנובע מהשילוב בין השניים - מעשי עבירה, מהם מנסים הנאשמים להמלט מהר ככל הניתן, ביחד עם אופן נהיגתם והזלזול בחוקי התעבורה ובשלומם של המשתמשים בדרך, כפי שעולה מהרשעותיהם התעבורתיות.

כך למשל, במקרה שנדון בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, ת.פ. 40244/05 **מדינת ישראל נ' אבו עמאש** (פורסם במאגרים), גרם נאשם שנמלט לאחר שעבר עבירה לתאונת דרכים, שהביאה למותם של שלושה משתמשים בדרך

ולפציעתם של רבים אחרים.

סעיפים 35, 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א - 1961, מסמיכים את בית המשפט לפסול רשיונו של מי שעבר עבירה תוך הסתייעות בכלי רכב מנועי.

על כן, רואה בית המשפט להשית על הנאשמים גם פסילת רשיון נהיגה, בפועל ועל תנאי, לתקופה ממשית.

לענין משך תקופת הפסילה, אין בית המשפט מוצא לאבחן בין הנאשמים השונים. כאמור, לא נאמר בכתב האישום, כי הנאשם 2 נהג בפועל בכלי הרכב, אך הוא סייע לנאשם 1 להתפרץ אליהם ולהניע אותם, וישב לצדו בעת שנעברו העבירות; ובנוגע לנאשם 3 - כמפורט בכתב האישום, הסיע את יתר הנאשמים למקום והמתין להם עם רכב המילוט. כך שכלל הנאשמים, במקרה זה, השתמשו בכלי רכב לצורך העבירות או לכל הפחות לצורך הקלת ביצוען.

עיצומים כספיים

בית המשפט מוצא לקבל עתירת התביעה להטלת עיצומים כספיים מרתיעים על הנאשמים, בדמות קנסות וכן פיצויים לנפגעי העבירה. מעשיהם של הנאשמים מחייבים גם פיצוי הולם, שיהיה בו משום הכרה בנזקים ובאבדן תחושת הביטחון האישי שחוו נפגעי העבירה - אזרחים תמימים, שרכבם נפרץ או נגנב. הגם שהנאשמים צעירים, ולא כולם עובדים, יהיה עליהם - אם בעצמם ואם תוך הסתייעות בסביבתם התומכת - לעמוד בעיצומים הכספיים שיוטלו.

הטענות שנשמעות, לענין זה, הן, בתמצית, כי על בית המשפט לבחון את מצבם הכלכלי של הנאשמים ואת יכולתם לעמוד בעיצומים הכספיים; כי בעלי הרכב מפוצים, באופן תדיר, על ידי חברות הביטוח, ועל כן לא נגרם להם נזק ממשי.

להלן תובא התיחסות לטענות אלה.

אשר לעיצום כספי מסוג קנס - במקרה דנן, המדובר בעבירות שנעברו באופן שיטתי, כאשר עולה מדבריו של נאשם 1 בשירות המבחן, כי נעברו למען בצע כסף, והדברים ברורים. בית המשפט כבר כתב, בעבר, כי התפישות ה"רומנטיות" הנלוות לעבירות אלה ומגדירות אותן כ"מעשי קונדס" או כדרך התפרקות - מקורן בסרטים ובסדרות מלפני כמה עשורים, ואינן עוד רלבנטיות. שכן, כאמור לעיל, נדרשים כיום מומחיות, מקצועיות וניסיון רב, על מנת להניע כלי רכב חדיש, הממוגן במערכות מתוחכמות ומתקדמות. הדבר נעשה תוך שימוש במחשבים ובציוד אלקטרוני משוכלל, שאינו מצוי לכל דכפיון, וגם ההצטיידות בו עולה ממון רב.

מכאן נובע, כי על בתי המשפט להתיחס לעבירות אלה כעבירות כלכליות לכל דבר.

סעיף 63 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, מסמיך בית המשפט לפסוק קנסות בשווי המגיע עד פי ארבעה מהנזק שנגרם כתוצאה ממעשי העבירה, או מהרווח שעתיד היה העברין להפיק מהם. הגם שבמקרה דנן לא הוצגו, מטעם התביעה, נתונים בנוגע לכך, הרי ניתן להסיק מכך, כי המחוקק ראה בנזק שנגרם כתוצאה מעבירה מסוימת - שיקול חשוב בקביעת שיעורו של הקנס שיוטל בגינה.

עבירות של פגיעה בכלי רכב או גניבתם, פוגעות הן בתחושת הבטחון האישי של האזרח; הן בפרטיותו (פעמים רבות אנשים משאירים מסמכים או חפצים אישיים בכלי רכב); משבשות את סדר חייו לתקופה לא מבוטלת; מעמידות את האזרח בפני הליכים ביורוקרטיים מתישים, להגשת התלונה, לביטול רשיון הרכב, לתביעת הפיצוי ועוד. גם כאשר אדם מבוטח (ולא תמיד הדבר כך), על פי רוב לא יפוצה על הנזקים הבלתי ממוניים שנגרמו לו.

הוסף לאמור, גורמות עבירות אלה לנזק רחבי, היות שמביאות לעלית תעריפי הביטוח, ומכאן גם - לעליה כללית ביוקר המחיה.

מי שעובר עבירות מסוג זה ראוי שיושתו עליו קנסות משמעותיים. ודאי כך הדבר כאשר המדובר במי שעושה זאת באופן שיטתי.

אמנם, בכל הנוגע לעיצום כספי מסוג קנס, על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם (ראו סעיף 40' לחוק העונשין, תשל"ז 1977). אך ככל שהמדובר במי שלו נסיבות כלכליות מיוחדות - המדובר בטענה, שעל ההגנה לבסס אותה בראיות. במקרה דנן, לא הוצגו ראיות כאלה (למעט מסמך הנוגע לחוב, נמוך יחסית, של הנאשם 1 למל"ל, חוב שגם הוא מוטל בספק לנוכח טענת הנאשם 1, כי עבד באותה התקופה, שהרי אם עבד - על המעביד לשאת בחוב זה. אך מכל מקום המדובר, כאמור, בחוב בסכום שאינו גבוה כלל).

על כן, מוצא בית המשפט להשית קנסות הולמים על הנאשמים בתיק זה, כל אחד לפי חלקו בעבירות.

אשר לעיצום כספי מסוג פיצוי לנפגעי העבירה: פיצוי זה נפסק מתוקף סמכותו של בית המשפט בהתאם להוראות סעיף 77 לחוק העונשין, הקובע:

(א) הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.

(ב) קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום בצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר.

(ג) לעניין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפיצויים.

פסיקת בית המשפט העליון קבעה מספר תכליות לפיצוי נפגע עבירה, ובין היתר:

- א. ראש וראשית - הכרה חברתית כללית והכרה של מערכת המשפט בפרט בסבלו של הנפגע, תוך מתן משקל למעמדו במסגרת ההליך הפלילי;
- ב. שנית - חסכון בזמן לנפגע העבירה תוך מתן סעד כספי בזמן קצר, ומניעת מפגש נוסף בינו לבין העברין במסגרת הליך אזרחי;
- ג. שלישית - מהווה תשלום הפיצוי מעין הליך "היטהרות" שיש בו כדי לסייע לעברין להכיר בעבירה שביצע, לפעול לתיקון המעוות ולהשתקם.

ראו לענין זה ע.פ. 8745/08 **פלוני נ' מדינת ישראל ואח'** (פורסם במאגרים):

לפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה קיימות מספר תכליות שונות... בין התכליות האמורות ניתן לציין את הבאות: מתן סעד לנפגע העבירה בטווח זמנים קצר, מבלי שייאלץ להמתין לסיום הליכים אזרחיים בעניינו; מניעת מפגש מחודש עם העברין שפגע בו במסגרת של הליך אזרחי נוסף; הכרה חברתית בסבלו של הנפגע; העלאת מעמדו של קורבן העבירה בהליך הפלילי, כחלק מהמגמה לשלבו בהליך הפלילי ולהכיר בזכויותיו במסגרת הליך זה ואף יסוד של היטהרות לעברין עצמו, שחיובו בפצוי לטובת הנפגע עשוי לתרום לשקומו (ראו: ע"פ 7895/04 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 2.8.2006); רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 8.8.2007); ע"פ 6452/09 עלי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.7.2010) (להלן: עניין עלי)).

זאת, מעבר להיות הפיצוי חלק מתמהיל הענישה הכולל המוטל על הנאשמים, אשר יש בו כדי להביע החומרה אותה רואה מערכת אכיפת החוק במעשיו של הנאשמים, שאט הנפש והסלידה ממעשים אלה, ואף להרתיע נאשמים - אלו ואחרים - מלשוב ולעבור עבירות.

להבדיל מהקנס, בנוגע לפיצוי לנפגע העבירה נפסק, כי יכולתו הכלכלית של העברין אינה בעלת משקל כלשהו בעת שומתו והטלתו. זאת, בשל הנימוקים הבאים:

פיצוי נפגע העבירה מהווה סעד בעל אופי אזרחי במסגרת ההליך הפלילי. ראו רע"פ 2976/01 **אסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 418, שם הגדירו כב' השופט מ' חשין, בלשונו הציורית, כ" ברבורון בין ברווזונים".

בהיותו סעד בעל מאפיינים אזרחיים, נפסק, כי יכולתו הכלכלית של העברין אינה נתון בו על בית המשפט להתחשב בעת שומת הפיצוי. זאת, כשם שבהליך אזרחי, לא היה בית המשפט מתחשב בכך, לו היה העברין נתבע על ידי נפגע העבירה. ראו ע.פ. 5761/05 **מג'דלאוי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים):

לגוף הדברים, אין הסכום קשור מטבעו ביכולתו הכלכלית של החייב, כשם שבמשפט אזרחי אין בודקין בקביעת חיוב את

יכולתו של החייב, ובהליך אזרחי דבר אחרון זה הוא עניין להוצאה לפועל לענות בו; ולכן הנושא שהעלה בא כוחו המלומד של המערער כעיקר טיעונו, קרי, אי יכולתו הכלכלית של שולחו, אינו יכול לשמש אמת מידה. לכאורה, ואיני מדבר דווקא במקרה דנא, תיתכן סיטואציה שבה ייפסק סכום שבשעת פסיקתו אין החייב יכול לעמוד בו, ולימים ישתפר מצבו הכלכלי אם מהשתכרות ואם ממקור אחר, ויכולתו תשתנה... המחוקק קבע כאמור סכום מירבי. שעה שבית משפט - כבמקרה דנן - מתקרב בקביעתו לסכום זה, אין בכך דופי, שהרי לא בכדי קבע המחוקק את אשר קבע, וכדברי השופט ד' חשין בע"פ 10213/05 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] "נזק כללי, וסבל בכלל זה, אין מוכיחים שיעורו, והוא עניין להערכתו של בית המשפט". וככל שהמדובר בגביה, גם אם זו נעשית בדרך גביתו של קנס אין משמעה שליכולתו של החייב, אם אין ידו משגת, אין נפקות; לפי הוראות פקודת המסים (גביה) שעל פיה נגבים הפצויים (סעיפים 77(ג) ו-70 לחוק), ובמיוחד לפי סעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995; מרכז זה הוא הגובה את הפיצוי. לפי סעיף 5ב(א) רשאי המרכז לפי בקשת חייב 'לפרוס או לדחות את תשלומו של חוב, אם שוכנע כי היו סיבות סבירות לאי תשלום החוב, כולו או חלקו, במועדו, או כי קיימות נסיבות אישיות מיוחדות של החייב המצדיקות פריסה או דחיה של התשלום כאמור'.

עוד ראו רע"פ 2174/11 לוזון נ' מדינת ישראל ואח' (פורסם במאגרים):

מן האמור עולה, כי אין פסול בקביעת פיצוי גבוה יחסית (ובעניינו לא הגיע לא למירב שבחוק ולא קרב לסכומי הגזילה), אף מקום שהיכולת הכלכלית אינה גבוהה.

כן ראו פסיקת בית המשפט העליון לאחרונה, ע"פ 8376/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

על פניו, סיכויי הערעור בנוגע לרכיב הפיצוי הכספי אינם גבוהים. זאת, נוכח הכלל הנקוט בפסיקת בית משפט זה, לפי ליכולתו הכלכלית של עובר העבירה אין כל נפקות בעת קביעת שיעור הפיצוי שישולם לנפגע, וכי אין בטענה בדבר העדר יכולת כלכלית כדי להצדיק התערבות בסכום הפיצויים (ראו: ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (11.11.2015); ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט(2) (24.7.2006)).

[ההדגשה אינה במקור].

ופסק הדין ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

ליכולתו הכלכלית של עובר העבירה אין כל נפקות בעת קביעת שיעור הפיצוי שישולם לנפגע, ואין בטענה בדבר העדר יכולת כלכלית כדי להצדיק התערבות בסכום הפיצויים שנקבע על ידי הערכאה הדיונית (ראו: ע"פ 4519/11 שיחרזיב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 31 (4.5.2015); ע"פ 1310/12 שוורצמן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 42 (3.11.2014)). על כן, אין בידינו לקבל את טענות המערער בדבר יכולותיו הכלכליות. לפני המערער עומדת האפשרות לפנות למרכז לגביית קנסות בבקשה לפריסת סכום הפיצויים לתשלומים (ראו: ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה ט(2) (24.7.2006)).

עוד נפסק בבית המשפט העליון, כי ככל שנאשם כלשהו מתקשה בתשלום הפיצוי, אין בכך כדי להשליך על גובה החיוב, והדרך הנכונה היא לפנות בבקשה לפריסת החוב. ראו ע"פ 3673/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

ברע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002), נחלקו הדעות בין השופטת (כתארה אז) נאור, שסברה כי תכליתו של הפיצוי עונשית, לבין השופטים (כתארם אז) חשין וריבלין, אשר סברו בדעת הרוב כי תכליתו ומהותו של הפיצוי, היא אזרחית. במשך הזמן, השתרשה התפיסה כי הליך הפיצוי הוא בעל מאפיינים אזרחיים (ע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל, סב(2) 802 (2007), בפסקה 11 וההפניות שם), ועל כן סכום הפיצוי, אינו קשור ביכולתו הכלכלית של הנאשם.

בהתאם, כפי שבמשפט האזרחי, ככל שקיים לחייב קושי בתשלום חובו, יבחן הדבר בלשכת ההוצאה לפועל, כך באשר להשתתפות פיצויים מכוח סעיף 77, יבחן הדבר במרכז לגביית קנסות, האמון על הנושא (ע"פ 5761/05 וחידי מג'דלאו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2006), בפסקה ט(2) (להלן עניין וחידי); ע"פ 8209/13 חוסני נעים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2014)). המרכז רשאי לפרוס את תשלום הפיצוי, או לדחותו, בהתקיים סיבות סבירות לאי תשלום החוב במועדו, או ככל שקיימות נסיבות אישיות מיוחדות של החייב המצדיקות זאת (סעיף 5 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1955).

לאור כל האמור, מוצא בית המשפט לקבוע, במסגרת גזר הדין, פיצוי כזה שישקף את החומרה שבמעשה ויתן מענה לפגיעה שנגרמה לנפגעי העבירה. לנוכח התארגנותם המשותפת של הנאשמים, הרי בפן האזרחי אחראיים כולם, במידה שווה, לנזקים שנגרמו וזאת גם אם, במישור הפלילי, בעקבות הסדרי הטיעון, הורשעו בעבירות שונות. לאור האמור, אין בית המשפט מוצא להבחין ביניהם בכל הנוגע לרכיב הפיצוי (להבדיל מרכיב הקנס).

לפנים משורת הדין, על מנת שיהיה בידי הנאשמים לעמוד בתשלום העיצומים הכספיים, יחולקו לשיעורים.

סיכום

לאחר שבית המשפט עיין בטענות הצדדים; עיין בתסקירי שירות המבחן; עיין בראיות שהוגשו לענין העונש (ואף שמע עדת הגנה לענין העונש); שמע דברם האחרון של הנאשמים - דן את הנאשמים לענשים כדלקמן:

נאשם 1

א. 48 חדשים מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס;

ב. 12 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א;

עמוד 25

ג. 6 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א; או עבירה כלשהי בניגוד לפרק ט' סימנים ג' - ד' לאותו חוק; או עבירה כלשהי בניגוד לפרק י"ד לאותו החוק;

ד. קנס בסך 18,000 ₪ או 6 חדשי מאסר תמורתו;

ה. פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מנפגעי העבירה באישומים בהם הורשע הנאשם;

ו. הקנס והפיצוי ישולמו, כל אחד, בעשרה שיעורים, שווים ורצופים, החל מיום 15.11.2016 ובכל 15 לחודש שלאחר מכן;

ז. פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי למשך שנתיים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו. על הנאשם להפקיד רשיונו במזכירות בית המשפט ביום העבודה הבא לאחר שחרורו ממאסר. מובהר לנאשם, כי החל ממועד זה - כל עוד לא הופקד הרשיון - יהיה הנאשם פסול מלנהוג, אך הפסילה לא תימנה.

ח. פסילה מקבל ומהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי בת 12 חדשים על תנאי, תקופת התנאי למשך 3 שנים מסיום הפסילה בפועל.

נאשם 2

א. 30 חדשים מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס;

ב. 12 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א;

ג. 6 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א; או עבירה כלשהי בניגוד לפרק ט' סימנים ג' - ד' לאותו חוק; או עבירה כלשהי בניגוד לפרק י"ד לאותו החוק;

ד. קנס בסך 12,000 ₪ או 4 חדשי מאסר תמורתו;

ה. פיצוי בסך 5,000 ₪ לכל אחד מנפגעי העבירה באישומים בהם הורשע הנאשם;

ו. הקנס והפיצוי ישולמו, כל אחד, בעשרה שיעורים, שווים ורצופים, החל מיום 15.11.2016 ובכל 15 לחדש שלאחר מכן;

ז. פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי למשך שנתיים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו. על הנאשם להפקיד רשיונו במזכירות בית המשפט ביום העבודה הבא לאחר שחרורו ממאסר. מובהר לנאשם, כי החל ממועד זה - כל עוד לא הופקד הרשיון - יהיה הנאשם פסול מלנהוג, אך הפסילה לא תימנה.

ח. פסילה מקבל ומהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי בת 12 חדשים על תנאי, תקופת התנאי למשך 3 שנים מסיום הפסילה בפועל.

נאשם 3

א. 24 חדשים מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס;

ב. 12 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א;

ג. 6 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק העונשין תשל"ז - 1977, פרק י"א;

ד. קנס בסך ₪ 9,000 או 6 חדשי מאסר תמורתו;

ה. פיצוי בסך ₪ 5,000 לכל אחד מנפגעי העבירה באישומים בהם הורשע הנאשם;

ו. הקנס והפיצוי ישולמו, כל אחד, בעשרה שיעורים, שווים ורצופים, החל מיום 15.11.2016 ובכל 15 לחדש שלאחר מכן;

ז. פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי למשך שנתיים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו. על הנאשם להפקיד רשיונו במזכירות בית המשפט ביום העבודה הבא לאחר שחרורו ממאסר. מובהר לנאשם, כי החל ממועד זה - כל עוד לא הופקד הרשיון - יהיה הנאשם פסול מלנהוג, אך הפסילה לא תימנה.

ח. פסילה מקבל ומהחזיק רשיון נהיגה לרכב מנועי בת 12 חדשים על תנאי, תקופת התנאי למשך 3 שנים מסיום הפסילה בפועל.

התביעה תמציא למזכירות בית המשפט, בתוך 14 יום ממתן גזר הדין, פרטי נפגעי העבירה בכל אחד מהאישומים, לצורך העברת הפיצוי. המזכירות תעקוב.

הנאשמים יתיצבו לריצוי ענשם כעת.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"ט אלול תשע"ו, 22 ספטמבר 2016, במעמד הצדדים.